

TITULACIÓ: LLICENCIATURA EN DRET

PLA D'ESTUDIS: 1992

ASSIGNATURA: INSTITUCIONS DE DRET COMUNITARI (Codi 3075)

PROFESSOR/A: NÚRIA CAMPS MIRABET / ANTONI NOVELL FABREGAT -TORN MATÍ-

CURS: 2n
QUADRIMESTRE: 2n

CRÈDITS: 7,5

TIPUS: TRONCAL

1. OBJECTIUS

- Comprendre el caràcter progressiu del procés de construcció europea i saber explicar la seva evolució i ampliació.
- Comprendre la naturalesa jurídica de la Unió Europea i saber descriure les característiques del sistema institucional que la conforma. Demostrar un coneixement de les institucions i òrgans principals que la integren, les seves funcions, composició i organització interna.
- Comprendre l'ordenament jurídic comunitari: saber identificar els actes normatius que conformen el Dret comunitari europeu; saber distingir els diferents procediments d'adopció d'actes normatius. Aprendre quins són els principis bàsics del Dret comunitari i la relació amb els ordenaments interns dels Estats membres.
- Conèixer els mecanismes de control jurisdiccional del Dret Comunitari.
- Identificar els àmbits materials del Dret comunitari a través d'un estudi introductor de les llibertats fonamental i les polítiques comunitàries

2. CONTINGUTS o METODOLOGIA

Es desenvoluparà el Programa de l'assignatura a través de classes teòriques i pràctiques. En les classes teòriques es fomentarà la participació de l'estudiant a través de diferents tècniques docents per tal de que hi hagi un intercanvi que permeti evidenciar la seva evolució en el procés d'aprenentatge. Les classes pràctiques han de contribuir a saber aplicar els diferents conceptes teòrics a la realitat pràctica a través del anàlisi de la jurisprudència comunitària i la normativa vigent.

3. PROGRAMA

BLOC TEMÀTIC I: ANTECEDENTS I CARACTERÍSTIQUES ESSENCIALS DE LA UNIÓ EUROPEA.

Lliçó 1: La idea de la unitat europea en la Història. Antecedents de la conceptualització de la idea de Europa com entitat històrica, cultural o política. El període d'entreguerres: "Paneuropa" i el Projecte Briand.

Lliçó 2: El regionalisme europeu després la Segona Guerra Mundial. El context històric i les conseqüències de la Segona Guerra Mundial. El Congrés de l' Haia de 1948 i el Moviment Europeu. Les concepcions sobre la integració europea. El Consell d'Europa i l'afirmació dels valors democràtics.

Lliçó 3: La creació de les Comunitats Europees i la seva ampliació. El "Dret de la Integració": el pensament de *Jean Monnet* i la "Declaració *Schuman*". El Tractat de la Comunitat Europea del Carbó i d'Acer (TCECA). El Tractat de la Comunitat Econòmica Europea (TCEE) i el Tractat de la Comunitat Europea de la Energia Atòmica (TCEEA). Objectius. L'ampliació de les Comunitats: procediment d'adhesió.

Lliçó 4: L'evolució i el desenvolupament de les Comunitats Europees: de les Comunitats Europees a la Unió Europea. L'aprofundiment en els mitjans i objectius: el procediment de revisió i les successives modificacions dels Tractats constitutius. La institucionalització de la Unió Europea: estructura i objectius.

Lliçó 5: La reforma de la Unió Europea. La Convenció Europea i el Tractat pel qual s'institueix una Constitució per a Europa. L'Espai Europeu de Llibertat, Seguretat i Justícia. Els Acords de Schengen. La cooperació reforçada.

Lliçó 6: Les competències comunitàries. Característiques i classificació. Principis que regeixen l'exercici de les competències comunitàries.

BLOC TEMÀTIC II: EL SISTEMA INSTITUCIONAL DE LA UNIÓ EUROPEA.

Lliçó 7: El sistema institucional de la Unió Europea. Evolució i marc institucional únic. Classificació de les institucions i dels òrgans. El principi de l'equilibri institucional i la separació de poders.

Lliçó 8: Els Consells. El Consell Europeu. Orígens i evolució. Composició, organització, funcionament i funcions. Consideració sobre la seva naturalesa jurídica. El Consell de la Unió Europea: composició, organització interna, funcionament i competències.

Lliçó 9: La Comissió. Naturalesa i composició. Organització interna i funcionament. Competències. La responsabilitat de la Comissió.

Lliçó 10: El Parlament Europeu. Funcions: deliberació, legislació i control. Composició, organització i funcionament.

Lliçó 11: El Tribunal de Justícia (TJCE). Funcions. Composició i organització interna. Competències consultiva, contenciosa i prejudicial. Referència al procediment davant el TJCE. El Tribunal de Primera Instància: organització i competències. El Tribunal de Comptes. Funcions. Composició, organització i funcionament.

Lliçó 12: Altres Òrgans. El Comitè Econòmic i Social. El Comitè de les Regions. El Banc Europeu d'Inversions. Els Òrgans de la Unió Monetària.

Lliçó 13: Procés d'adopció de decisions. El procediment ordinari. El procediment de consulta, el procediment de concertació, el procediment de cooperació, el procediment de codecisió i el procediment de dictamen conforme.

BLOC TEMÀTIC III: EL SISTEMA JURÍDIC DE LA UNIÓ EUROPEA.

Lliçó 14: Les característiques del Sistema jurídic comunitari. L'autonomia normativa. El Dret comunitari i els ordenaments jurídics dels Estats membres: El principi de primacia. El principi d'aplicabilitat directa o d'efecte directe. L'aplicació en els Estats territorialment complexes: el cas espanyol.

Lliçó 15: El Dret originari. Característiques del Dret originari. Els Tractats Constitutius. Els Tractats i les Actes d'Adhesió. L'àmbit d'aplicació material, temporal i territorial dels Tractats constitutius.

Lliçó 16: El Dret derivat. Característiques. Tipologia. Actes típics. Actes atípics

Lliçó 17: Altres actes de Dret derivat: el Dret complementari i els actes jurídics derivats dels àmbits de la cooperació de la Unió Europea.

Lliçó 18: Els principis generals del Dret. Concepte i funcions en el sistema jurídic comunitari. Tipologia. El recurs als principis generals en l'àmbit dels Drets Humans i de les Llibertats fonamentals.

BLOC TEMÀTIC IV: EL CONTROL DE LA APLICACIÓ DEL DRET COMUNITARI.

Lliçó 19: El control jurisdiccional del Dret Comunitari pel TJCE. Característiques del sistema de recursos. El recurs d'anul·lació. El recurs per omissió. Referència al recurs per responsabilitat extracontractual. El recurs per incompliment.

Lliçó 20: L'aplicació del Dret Comunitari pels jutges nacionals: la qüestió prejudicial. El procediment. Els efectes de la decisió prejudicial. Especificitats en el marc de l'espai de llibertat, seguretat i justícia.

BLOC TEMÀTIC V: ELS ÀMBITS MATERIALS DEL DRET COMUNITARI EUROPEU.

Lliçó 21: Les llibertats comunitàries. Els principis i els mètodes per a la realització de les llibertats comunitàries. La lliure circulació de mercaderies. La lliure circulació de persones. La lliure circulació de treballadors. El Dret d'establiment i la lliure prestació de serveis. De la lliure circulació de capitals a la Unió Econòmica i Monetària.

Lliçó 22: Les polítiques comunitàries: aspectes generals. Tipologia: polítiques comunes, coordinades i àmbits d'actuació complementaris.

4. MATERIALS DE L'ASSIGNATURA

Es recomana venir a classe amb els textos legals de l'assignatura, és a dir, un recull actualitzat dels Tractats constitutius de les Comunitats Europees.

5. BIBLIOGRAFIA

BÀSICA:

a) Manuals:

- ABELLÁN HONRUBIA, V; VILÀ COSTA, B. (direc.); OLESTI RAYO, A. (coord.): *Lecciones de Derecho comunitario europeo*, ed. Ariel, Barcelona, 2005.
- ISAAC, G., M: *Manual de Derecho comunitario general*, ed. Ariel, Barcelona 2000.
- MANGAS MARTÍN, A., LIÑÁN NOGUERAS, D.J: *Instituciones y Derecho de la Unión Europea*, ed. Tecnos, 2005.

b) Textos:

- *Tratado de la Unión Europea. Tratados constitutivos de las Comunidades y otros actos básicos de Derecho comunitario*, (edición preparada por MANGAS MARTÍN, A.,) ed. Tecnos, Madrid, 2003.

Els textos dels Tractats constitutius i les seves posteriors revisions es poden consultar també a la pàgina web de la Unió Europea, <http://www.europa.eu.int>

COMPLEMENTÀRIA:

Revistes especialitzades:

a) En suport paper:

- Revista de Derecho Comunitario Europeo.
- Unión Europea-Aranzadi.
- Revue du Marché Commun et de l'Union Européenne.
- Revue du droit de l'Union Européenne.
- Common Market Law Review.
- Annuaire européen- European yearbook.
- Revue Trimestrelle de Droit Européen.
- Cahiers de Droit Européen.
- Rivista italiana di diritto pubblico comunitario.
- Noticias de la Unión Europea.

b) Digitals <http://www.bib.udl.cat>

- Butlletí de Notícies de la Unió Europea.
- Boletín de la Unión Europea.
- Boletín mensual del Banco Central Europeo.
- Europa a debate: Revista Trimestral del Parlamento Europeo.
- Bulletin Electronique de Documentation Européenne.
- Correo de la Unión Europea.
- European Public Law.

6. AVALUACIÓ

Els sistema d'avaluació que s'utilitzarà serà de tipus formatiu. És a dir, es proposen diferents activitats al llarg del curs perquè l'estudiant vagi treballant de forma continuada de manera que avanci progressivament en el seu procés d'aprenentatge. Aquest sistema d'avaluació requereix una assistència regular a classe i la realització de les activitats proposades. Cadascuna d'aquestes activitats rebrà una qualificació, comentada amb l'estudiant, i constituirà un percentatge de la nota final.

Les activitats que es proposen són les següents:

- a) Treball realitzat en el marc de les classes pràctiques (0.5 punts)
- b) Activitat formativa realitzada al Centre de Documentació Europea (0.5 punts)
- c) Prova d'autoavaluació (1 punt)
- d) Examen final: màxim 8 punts. Observació: per tal de poder sumar la nota de l'examen a la resta de les activitats realitzades cal treure un mínim de 4 punts a l'examen final.

Avaluació ordinària: Aquells/es estudiants que desitgin superar l'assignatura realitzant únicament l'examen final podran fer-ho. Aquest examen constarà d'una part teòrica i d'una part pràctica. La part teòrica constarà de 10 preguntes i valdrà 8 punts. La part pràctica valdrà 2 punts. Per tal de poder sumar ambdues notes, cal obtenir una puntuació mínima de 5 a la part teòrica.